

Mosina, 18 maja 2020 roku

Data przekazania: 18.05.2020

Szanowna Pani

Małgorzata Kaptur

Przewodnicząca Rady Miejskiej w Mosinie

PK.0004.4.2020

Dot. pisma BR.0012.4.23.2020

W odpowiedzi na Wniosek Komisji Oświaty, Spraw Społecznych i Promocji Rady Miejskiej w Mosinie, nr BR.0012.4.23.2020, który wpłynął do Urzędu Miejskiego w Mosinie w dniu 28 kwietnia br. dotyczący przeprowadzenia diagnozy, czy zasadne jest tworzenie Centrum Usług Społecznych /CUS/ w Gminie Mosina, na którego odpowiedź wydłużono termin do 18 maja br. / pismem z dnia 12 maja br./, uprzejmie informuję, że:

W celu analizy przedmiotowego tematu odbyły się dwa spotkania, mające na celu zgłębienie zagadnienia, przepisów oraz zasad funkcjonowania CUS, określonych przez ustawodawcę.

1. Pierwsze spotkanie odbyło się 24 kwietnia br. z Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie oraz Kierownikiem Referatu Promocji i Kultury / w obszarze funkcjonowania Gminnego Centrum Informacji w Mosinie/ i było wstępnym podsumowaniem dyskusji na Komisji oraz analizą podejmowanych na terenie Gminy Mosina przez te jednostki działań w zakresie aktywizacji zawodowej, przeciwdziałania bezrobociu, budowania aktywności obywatelskiej czy integracji społeczności lokalnej, jak również szerokiego obszaru działań realizowanych w ramach pomocy społecznej, wspierania rodziny czy osób niepełnosprawnych, do których mieszkańcy naszej Gminy mają dostęp i mogą z nich korzystać.

2. W związku z faktem, iż temat CUS jest bardzo szeroki i decyzją Komisji ma być kontynuowany na kolejnym posiedzeniu, a w międzyczasie do Burmistrza Gminy Mosina wpłynęły wnioski z przedmiotowej Komisji, w tym ten dotyczący przeprowadzenia diagnozy zasadności tworzenia CUS na terenie Gminy Mosina, została podjęta decyzja o zorganizowaniu kolejnego spotkania, 11 maja br., w którym wzięli udział kierownicy/dyrektorzy: Mosińskiego Ośrodka Kultury, Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mosinie, Mosińskiej Biblioteki Publicznej, Ośrodka Pomocy Społecznej i Referatu Promocji i Kultury / w tym GCI/. Każdy z przedstawicieli w/w jednostek i instytucji przedstawił bardzo szczegółowo zakres realizowanych działań - usług społecznych, które podejmowane są w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczonych bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, w tym grup społecznych o określonych potrzebach np. seniorów czy ogółu mieszkańców.

Z założenia ustawodawcy, Centrum Usług Społecznym ma być miejscem, które skupia poza usługami z obszaru pomocy społecznej, m.in. usługi kultury, aktywizacji zawodowej i społecznej, w tym dla osób niepełnosprawnych czy seniorów, przeciwdziałania bezrobociu, promocji zdrowia czy edukacji. Jego działanie opiera się o siedemnaście ustaw oraz związanych z nimi szczegółowych aktów wykonawczych, co obrazuje skalę przedsięwzięcia, jego ogromny zakres i zasięg, jaki miałyby obejmować. Poza wytycznymi ustawowymi działalność CUS, żeby była prawidłowo realizowana i docelowo monitorowała jego efektywność, powinna dodatkowo opierać się o podjęty w drodze uchwały program usług społecznych /PUS/, uwzględniający diagnozę potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

Pojawia się zatem pytanie – jak przekształcenie funkcjonującego na terenie Gminy OPS w CUS wpłynie na realizację zadań przewidzianych dla OPS jako obowiązkowych /ustawowych/, których i tak jest bardzo dużo o kolejne, tzw. fakultatywne zabezpieczające obszar usług społecznych określony przez ustawodawcę?

Można przyjąć, że ze względu na wielość zadań, obszarów tematycznych, złożoność zagadnień i grup odbiorców, zebranie tych wszystkich usług w jednym miejscu zdecydowanie wpłynie na efektywność i jakość pracy OPS, która w znacznym stopniu będzie wykraczała poza dotychczasowe wykonywanie zadań m.in. z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny czy pieczy zastępczej, z której korzysta duża grupa mieszkańców Gminy. Będzie wymagała określenia priorytetów ważności tych działań, zwiększenia i specjalnego przeszkolenia lub przekwalifikowania dotychczasowej kadry - szczególnie określonych w rozporządzeniu, powołania dyrektora oraz stworzenia wielu nowych stanowisk pracy, co wcale nie zagwarantuje, że wyobrażenie o CUS, które założył sobie ustawodawca, będzie miało odbicie w rzeczywistości, gdyż złożoność zagadnień i różnorodność obszarów tematycznych, a przede wszystkim przepisów, które trzeba zebrać w całość, aby na etapie monitorowania działalności i skuteczności tego przedsięwzięcia wykazać, może okazać się trudna do realizacji.

Kolejny aspekt to przygotowanie/wybudowanie odpowiedniej siedziby skupiającej w jednym miejscu wszystkie usługi społeczne, w tym np. usługi świadczone w ramach dziennego klubu seniora, z uwzględnieniem dostępności lokalu dla osób starszych, niepełnosprawnych, rodzin, posiadającego możliwość organizacji zajęć nie tylko o charakterze kulturalno-rekreacyjnym, ale również zaplecza sanitarno-gastronomicznego, umożliwiającego przygotowanie posiłków czy miejsca na organizację spotkań i zadania o charakterze prozdrowotnym, rehabilitacyjnym.

Niezwykle ważna kwestia dotyczy zabezpieczenia środków finansowych funkcjonowania CUS - na początek na pewno przez kolejne trzy lata trwałości projektu, a co potem? Zgodnie z zapisem ustawodawcy, CUS jest jednostką budżetową. Działa na podstawie PUS opracowanego przez gminę, który musi uwzględniać opracowanie budżetu programu oraz źródeł jego finansowania. Uwzględnia co prawda opcję wpływów z opłat za usługi społeczne, czy określenie osób uprawnionych do uzyskania ulg w opłacie za usługi społeczne i wysokość tych ulg, ale warunek jest taki, że program musi przewidywać taką opłatę lub ulgi w opłacie za usługi społeczne. Przyjmując, że część beneficjentów CUS będą stanowiły osoby starsze, seniorzy czy osoby korzystające z pomocy społecznej, źródła finansowania z tego tytułu zapewne będą stanowiły nieznaczny procent w skali całego budżetu tego przedsięwzięcia. W ustawie niestety nie ma odniesienia do zasad finansowania CUS. Z założenia ma się odbywać z funduszy własnych gmin w zakresie oferowanych usług społecznych, a dodatkowo także ze środków pochodzących z budżetu państwa w zakresie realizacji

zadań z obszaru pomocy społecznej / do 80%/ oraz jeśli taka sytuacja nastąpi, innych zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie, które zostaną przekazane realizacji centrum. Jeśli będą dotacje celowe z ewentualnych programów rządowych lub źródeł unijnych, czego nikt nie zagwarantuje, szczególnie w obecnej sytuacji wynikającej z pandemii koronawirusa w kraju i UE, to sam ustawodawca nie przewiduje żadnych dodatkowych środków na realizację tak wielu zadań wynikających z tego programu. Pytanie, co wtedy z CUS?

Ważnym aspektem, który należy poruszyć są także zasady i dostępność beneficjentów do CUS, które będą ściśle określone w programie usług społecznych, w tym liczby miejsc świadczenia usług społecznych, która nie może ulec zmniejszeniu w okresie trwałości projektu / odstępstwo jest tylko wtedy, gdy wynika to z analizy potrzeb mieszkańców/. Założenia określone przez ustawodawcę wskazują na konkretne warunki i tryb kwalifikowania osób zainteresowanych korzystaniem z usług społecznych określonych w PUS, które odbywa się za pośrednictwem CUS na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego. Ponadto ustawodawca określił konieczność składania oświadczeń przez wnioskodawców o spełnianiu określonych w PUS warunków do korzystania z tych usług /lub opłat czy ulg, jeżeli PUS takie przewiduje/, pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń oraz sposób dokumentowania spełniania tych warunków, którym może być np. limit miejsc dla beneficjentów CUS, limit godzin korzystania z określonych usług /tygodniowy, miesięczny czy roczny/ czy np. kryteria wiekowe, dochodowe, sytuacja rodzinna czy zdrowotna. Złożenie w/w wniosku wcale nie gwarantuje możliwości uzyskania dostępu do proponowanych przez dany CUS usług społecznych, gdyż cały proces kwalifikacji osoby zainteresowanej może dodatkowo obejmować przeprowadzenie przez koordynatora indywidualnego planu usług społecznych w celu rozpoznania indywidualnych potrzeb beneficjenta. Kwalifikowanie nie wymaga decyzji administracyjnej, ale odbywa się z uwzględnieniem limitów i ograniczeń wynikających z budżetu przewidzianego na realizację PUS, czyli dostęp do usług społecznych będzie ograniczony tylko do określonej liczebnie grupy odbiorców, a nie powszechny dla tych, którzy chcą z nich skorzystać. Odmowa zakwalifikowania do korzystania z CUS wymaga wydania decyzji administracyjnej. Patrząc na procedurę kwalifikacji beneficjentów, nasuwa się pytanie, czy ze względu na nią, nie ograniczymy dostępu do zajęć fakultatywnych, wykraczających poza sferę pomocy społecznej, organizowanych w naszym przypadku np. przez MOK czy OSIR, a z której teraz wszystkie zainteresowane osoby mogą skorzystać?

Analizując założenia CUS oraz zakres usług społecznych, jakie miałyby obejmować, nasuwa się wniosek, że od wielu lat mieszkańcy Gminy Mosina, dzięki prężnie działającym jednostkom i instytucjom /MOK, OSIR, MBP, Galeria Sztuki, OPS, GCI, organizacje pozarządowe/ mają do nich dostęp. Usługi te są ogólnodostępne, skierowane do wszystkich zainteresowanych, którzy mają wolę i chęć z nich skorzystać, zarówno do osób indywidualnych jak i grup odbiorców, odbywają się na terenie miasta i Gminy Mosina, aby w miarę możliwości dostęp do nich był jak największy. Zlokalizowane są w przystosowanych do tego celu budynkach, często nowych i spełniających wysokie standardy funkcjonalności, np. nowa hala sportowa OSIR przy ul. Krasickiego w Mosinie. Z usług realizowanych w CUS, a w przypadku Gminy Mosina realizowanych przez OPS / w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej/ oraz MOK, OSIR, MBP wraz z filiami, czy GCI i centra internetowe w terenie, mogą korzystać wszystkie grupy odbiorców - od dzieci i młodzieży, przez osoby dorosłe, starsze – seniorów, niepełnosprawne czy całe rodziny. Niezwykle ważną częścią składową wszystkich realizowanych na terenie Gminy usług społecznych są usługi, które świadczą na rzecz mieszkańców także organizacje pozarządowe. Stanowią one doskonałe uzupełnienie wybranych obszarów

działania, często dedykowanych określonym grupom odbiorców. NGO często skupiają się wokół w/w instytucji i jednostek, dzięki czemu oferta dla mieszkańców jest jeszcze bardziej urozmaicona i dopasowana oraz sprzyja promocji i integracji wielu różnych środowisk, a jej wartością dodaną jest wymiana dobrych praktyk, doświadczeń oraz budowanie społeczeństwa obywatelskiego, współodpowiedzialnego i identyfikującego się z miejscem swojego zamieszkania i życia w społeczności lokalnej. Wszystkie realizowane działania charakteryzuje wysoki poziom merytoryczny, profesjonalna organizacja, a przede wszystkim współpraca, która scala wszystkich i sprawia, że służba mieszkańcom przynosi ogromną satysfakcję i zadowolenie.

Mieszkańcy Gminy Mosina, poza całym szeregiem obowiązkowych zadań realizowanych dla nich przez OPS, mają możliwość korzystania także z oferty zajęć, które w rozumieniu CUS jako fakultatywne mają obejmować obszary m.in. kultury, sportu i rekreacji, edukacji czy aktywizacji społecznej i zawodowej. Mieszkańcy mają więc od lat dostęp do oferty:

a) edukacyjno - kulturalnej, w której mogą aktywnie uczestniczyć /np. koncerty, wystawy, kabarety, wernisaże, zajęcia plastyczne, ceramiczne, artystyczne, historia sztuki, kółka informatyczne, fotograficzne, zajęcia w ramach Mosińskiej Akademii Seniora- kształcenie ustawiczne, spotkania z ciekawymi ludźmi, pisarzami, artystami, przedstawicielami świata sztuki, teatru czy estrady, dni miasta, kino plenerowe, teatr amatorski, zajęcia ze śpiewu, jogi czy robotyki),

b) sportowo-rekreacyjnej i promocji zdrowia / m.in. imprezy biegowe, rowerowe, nordic walking, zajęcia z piłki nożnej, siatkowej, sztuk walki, gimnastyka, fitness, zajęcia zdrowotne, treningi personalne, spotkania ze sportowcami, olimpiady, konkursy, dostęp do kąpieliska, obiektów infrastruktury sportowej zlokalizowanych w budynkach i na powietrzu, do boisk, hal sportowych, sal gimnastycznych, plaży, przystani żeglarskiej;/ w tym miejscu należy wspomnieć o obiektach należących nie tylko do OSiR i związanej z nim oferty zarówno zajęć bezpłatnych, jak i częściowo odpłatnych, ale także rozwijającej się prężnie na terenie Gminy działalności gospodarczej podmiotów zajmujących się promocją zdrowego stylu życia, zdrowia i rekreacji, skierowanej do różnych grup odbiorców, w tym także z podziałem na grupy wiekowe;

c) obejmującej działania aktywizacji zawodowej, przeciwdziałania bezrobociu i promocji przedsiębiorczości realizowanej od blisko 16 lat przez Gminne Centrum Informacji w Mosinie, obejmującej m.in. działania z zakresu pośrednictwa pracy, cykliczne dyżury pośredników Powiatowego Urzędu Pracy w Mosinie, spotkania z doradcami zawodowymi, ekspertami z zakresu ZUS, podatków, zakładania i rozwoju firmy oraz pozyskiwania dofinansowania na te cele / roku 2019 takich spotkań odbyło się łącznie 8, w których uczestniczyło ok. 150 osób/, organizowania szkoleń zawodowych, umożliwiających zdobycie nowych lub podniesienie dotychczasowych kwalifikacji. Szkolenia organizowane w 2019 roku miały na celu między innymi podniesienie kompetencji cyfrowych mieszkańców Gminy Mosina, wsparcie dla osób bezrobotnych i z niepełnosprawnościami. Skierowane były dla osób, powyżej 25 roku życia, m.in. dla osób z niepełnosprawnościami i powyżej 65 roku życia. Z kursów skorzystały łącznie 272 osoby. Ponadto w innych kursach, np. Pracownik administracyjno-biurowy, Kurs Języka migowego, Kurs florystyczny (realizacja: Mosina, Mieczewo, Nowinki, Świątniki, Krosno) czy Warsztaty terapii manualnej, wzięło łącznie udział ok. 112 osób.

d) obejmującej akcje i kampanie:

-- dotyczące m.in. rodzin, w ramach programu Mosińskiej Karty Rodziny 3+, który od 2014 r. funkcjonuje na terenie Gminy Mosina. Karta skierowana jest do rodzin wielodzietnych, w tym rodzin

zastępczych, zameldowanych na terenie Gminy Mosina, prowadzących wspólne gospodarstwo domowe z minimum trojgiem dzieci. Na mocy uchwały Rady Miejskiej w Mosinie rodziny wielodzietne mogą skorzystać ze zniżek: 1) 50% zniżki na zakup biletów wstępów na biletowane wydarzenia organizowane przez Mosiński Ośrodek Kultury, 2) 50% zniżki na wyrobienie kart bibliotecznych w Mosińskiej Bibliotece Publicznej oraz jej filiach, 3) korzystania z preferencyjnych warunków zaproponowanych przez inne podmioty – instytucje, firmy handlowe i usługowe, które przystąpiły do programu.

-- Dla seniorów i osób samotnie mieszkających kontynuowana jest akcja Pudełko życia. Najważniejszym elementem projektu jest formularz, który jest umieszczony w pudełku. Na specjalnym druku notujemy: imię i nazwisko, informacje o stanie zdrowia, przyjmowanych lekach oraz kontakty do najbliższych osób. Pudełko przechowujemy w lodówce, a na lodówce umieszczamy specjalną naklejkę. Informacje te są niezbędne do udzielenia pomocy przez pogotowie ratunkowe czy służby medyczne w sytuacji kiedy osoba np. straci przytomność a nie ma na miejscu nikogo, kto mógłby udzielić ważnych informacji o stanie zdrowia chorego. W 2020 roku w związku z pandemią koronawirusa oraz pierwszym ogniskiem na terenie Gminy Mosina i w Wielkopolsce, jednym z podjętych działań było przygotowanie akcji „Seniorze! Nie jesteś sam” skierowanej do samotnych osób starszych i niepełnosprawnych zamieszkujących teren gminy Mosina, obejmującej pomoc w zakupach podstawowych produktów żywnościowych oraz leków. Innym z obszarów który mocno interesuje seniorów, jest przełamywanie barier związanych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Kursy podstawowej obsługi komputera organizowane przez GCI w Mosinie spowodowały, że seniorzy bez obaw korzystają z komputera i Internetu przy załatwianiu codziennych spraw np.: zakupy przez Internet, dokonywanie płatności on-line czy wyszukiwanie różnych informacji. Także zajęcia prowadzone przez Mosiński Ośrodek Kultury za zakresu informatyki, fotografii czy kultury i sztuki mają stałe grono odbiorców, co przekłada się nie tylko na wzrost zainteresowania sprzętem multimedialnym i teleinformatycznym, ale również pomaga w komunikacji z dziećmi czy wnukami. Prezentuje także umiejętności i talenty artystyczne naszych seniorów, które można podziwiać np. podczas wystaw. Seniorzy mogą też korzystać z bezpłatnych warsztatów „Pierwsza pomoc w praktyce” organizowanych przez GCI, które cieszyły się dużym zainteresowaniem, a ćwiczenia na fantomach nie sprawiały im żadnego problemu. Osoby zainteresowane rekreacją ruchową mają do dyspozycji zajęcia w ramach oferty Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mosinie. Seniorzy spotykają się także na spotkaniach organizowanych przez sołectwa czy osiedla Gminy Mosina, organizacje czy instytucje. Biorą też udział w tematycznych spotkaniach przygotowanych przez Centra Internetowe w Świątnikach i Nowinkach. Zainteresowanie seniorów zdobywaniem nowych informacji, poszerzanie wiedzy w różnych dziedzinach naszego życia przyczyniło się także do podjęcia kolejnych działań związanych m.in. z organizacją spotkań z ekspertami z Inspekcji Pracy, funkcjonariuszami policji czy prawnikami. Gminne Centrum Informacji we współpracy z Mosińskim Ośrodkiem Kultury realizowało w 2019 roku te działania. Podczas spotkań najstarsi mieszkańcy gminy mogli dowiedzieć się o przysługujących im prawach podczas zawierania umów poza lokalem firmy, procesie odstąpienia od takiej umowy, reklamowaniu towaru, o gwarancjach czy rękojmi. Omówiono także sprawy związane z testamentami, dziedziczeniem i spadkami oraz jak postępować, żeby nie stać się ofiarą oszustów. Na ten rok planowane są kolejne tego typu inicjatywy, w zakresie takim na jaki pozwoli rozwój pandemii koronawirusa. Wszystkie wymienione inicjatywy cieszą się dużym zainteresowaniem wśród seniorów, którzy chętnie korzystają z bezpłatnego dostępu do specjalistów i ekspertów. Seniorzy realizują także swoje plany działania, wynikające z ich kalendarza opracowanego przez Związek

Emerytów, Rencistów i Inwalidów- oddział w Mosinie, jak i Kół na terenie Gminy Mosina. Wszystkie te aktywności /spotkania, wieczorki, wyjazdy/ poza ofertą przygotowaną przez jednostki, mają na celu integrację oraz wspólne spędzenie czasu oraz wymianę doświadczeń na różnych płaszczyznach. Korzystają z nich osoby, które są zainteresowane taką formą spędzania wolnego czasu oraz mają potrzebę spotykania się z innymi.

-- dla mieszkańców - Mosińska Karta Mieszkańca- zostanie wdrożona w 2020 roku, jako element polityki promocyjnej i społecznej gminy, mający na celu wprowadzenie systemu zniżek dla mieszkańców, którzy są zameldowani na pobyt stały lub rozliczają podatek dochodowy od osób fizycznych ze wskazaniem Gminy Mosina jako miejsca swojego zamieszkania. W ramach MKM planowane jest wprowadzenie m.in. zniżek na ofertę Mosińskiego Ośrodka Kultury czy Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz korzystanie z preferencyjnych warunków zaproponowanych przez inne podmioty – instytucje, firmy handlowe i usługowe, które przystąpią do programu.

Podsumowując: To tylko wybrane obszary i przykłady funkcjonujących od lat z powodzeniem usług społecznych przygotowanych i realizowanych przez gminne jednostki i instytucje dla mieszkańców Gminy Mosina. Oparte są one o wiedzę i doświadczenie kadry w nich pracującej i stanowią dopełnienie bardzo szerokiego i wymagającego sporo pracy i zaangażowania wsparcia, jakie realizuje OPS w ramach pomocy społecznej dla mieszkańców naszej gminy. Tworzenie kolejnego podmiotu, pod nazwą Centrum Usług Społecznych może mieć uzasadnienie albo dla dużych aglomeracji, które dysponują odpowiednimi zasobami lokalowymi oraz odpowiednim budżetem na utrzymanie tego typu działalności, albo dla takich samorządów, które w przeciwieństwie do Gminy Mosina nie mają zabezpieczonych tych obszarów usług społecznych. Na poziomie Gminy Mosina założenia CUS realizują poszczególne jednostki i instytucje wsparte aktywnie działającymi organizacjami pozarządowymi i jeśli tylko mieszkańcy wyrażają chęć i wolę w nich uczestniczenia, to mają szeroki wachlarz propozycji do wyboru.

BURMISTRZ GMINY MOSINA
(-) Przemysław Mieloch

Do wiadomości:

- adresat
- Mosiński Ośrodek Kultury
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mosinie
- Mosińska Biblioteka Publiczna
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie
- PK- a/a

Sprawę prowadzi:

Karolina Adamczyk-Pięta, Kierownik Referatu Promocji i Kultury, tel. 61 8192-746, 510 197 558,
karolina.adamczyk@mosina.pl